

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет**

**Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання:
«Підсумки роботи у 2021-2022 навчальному році та основні завдання
на 2022-2023 навчальний рік щодо формування контингенту осіб, які
навчаються за усіма освітніми та освітньо-науковими рівнями, курсами,
формами навчання»**

Розглянувши питання «Підсумки роботи у 2021-2022 н.р. та основні завдання на 2022-2023 н.р. щодо формування контингенту осіб, які навчаються за усіма освітніми та освітньо-науковими рівнями, курсами, формами навчання», вчена рада університету зазначає, що в університеті виконується різноплановий комплекс заходів, які спрямовані на формування якісного контингенту здобувачів освіти. Не зважаючи на те, що 2022 рік був пов'язаним з військовою агресією російської федерації, яка спровокувала евакуацію багатьох абітурієнтів за кордон та у західні регіони України, і песимістичні очікування, результати вступної компанії 2022 року можуть бути оцінені позитивно: за денною формою навчання по комплексу СумДУ прийом у порівнянні з 2021 роком збільшився на 13,2 % (у базовому навчальному закладі – на 10,7 %); за заочною формою - по комплексу СумДУ на 109 % (у базовому закладі – на 94%). Відбулися позитивні зміни в географії вступників: у 2022 р. на 10,1 % збільшилася кількість вступників з інших областей України.

Нажаль майже без змін залишається перелік спеціальностей, контингент яких менше 10 студентів на курсі (Середня освіта (Фізика), Менеджмент соціокультурної діяльності, Історія та археологія, Хімія, Енергетичне машинобудування, Громадське здоров'я, Публічне управління та адміністрування). Позитивним фактом є додатковий вступ випускників коледжів на старші курси на спеціальність Енергетичне машинобудування, що зменшує негативні наслідки навчання малокомплектних груп. Проте на інші вищезазначені спеціальності нажаль таке поповнення не здійснюється, що вимагає суттєвої активізації роботи випускових кафедр в профорієнтаційній діяльності.

У 2022 році зміни умов вступу на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра та перехід на вступ за широким конкурсом продемонстрував низький рівень підготовки в коледжах СумДУ до вступного випробування, яке здійснюється Українським центром оцінювання якості освіти (далі - вступне випробування). Це підсилює негативну тенденцію скорочення кількості вступників на старші курси – прийом за денною формою навчання у порівнянні з 2021 роком зменшився на 12,5 % (у базовому навчальному закладі – на 5%). За заочною дещо збільшився в цілому по комплексу на 3% та базовому ЗВО на 6%.

В 2022 році показники прийому у магістратуру збільшилися у порівнянні з минулим роком у 2,3 рази. Так за денною формою здобуття освіти зараховано 947 (407 – у 2021 році) магістрів (по базовому закладі - 922 (400 у 2021 році)). При цьому загальна кількість випускників бакалавратури СумДУ за денною формою навчання у 2022 р. у порівнянні з 2021 р фактично не змінилася. Кількість випускників СумДУ минулих років та випускників інших закладів вищої освіти, що вступили у магістратуру, за денною формою збільшилась у 14 разів, - всього - 476

осіб (в 2021 році - 34 особи), з яких випускники інших ЗВО - 170 (в 2021 році - 21), випускників СумДУ минулих років - 306 (в 2021 році - 13). За заочною формою навчання до магістратури у 2022 році зараховано на 26% більше вступників ніж у минулому році, при цьому випуск бакалавратури за заочною формою суттєво зменшився з 394 осіб у 2021 році до 276 осіб у 2022 році. Однією з причин таких показників прийому в магістратуру є відміна єдиного вступного іспиту з іноземної мови (ЄВІ) при вступі до бакалавратури за багатьма спеціальностями. У 2022 р., не зважаючи на зниження обсягів фінансування вступу за освітньою програмою «Державна служба», також вдалося збільшити контингент осіб, які зараховані до Центру післядипломної та професійної освіти - так кількість зарахованих осіб порівнянні з минулим роком збільшилася в 2,5 рази (з 8 осіб до 20).

Нажаль навіть за умов такого зростання загальної кількості магістрів залишаються спеціальності, на які вступає менше 10 студентів (Біомедична інженерія (2 студенти), Громадське здоров'я (9 студентів)), що вимагає активізації роботи випускових кафедр в профорієнтаційній діяльності перш за все серед випускників відповідних бакалавратів СумДУ та випускників-бакалаврів цих і споріднених спеціальностей інших ЗВО.

Продовжує зростати загальний контингент аспірантів та докторантів університету. Проте структура прийому дещо трансформувалась. Так, у 2022 р. СумДУ отримав на 31,25% менше місць державного замовлення на підготовку докторів філософії (99 місць у 2022 р. проти 144 місць у 2021 р.); при цьому загальний контингент аспірантів зріс на 23,8% і склав 827 осіб (у 2021 р. контингент аспірантів становив 630 осіб). Збільшилася частка аспірантів, які проходять підготовку на умовах повної оплати в структурі сукупного контингенту аспірантів (34,2% у 2022 р., 21% у 2021 р.). В незначному обсязі зріс контингент іноземних аспірантів. Так, якщо в 2021 р. в СумДУ навчалось 38 аспірантів з числа іноземних громадян, то в 2022 р. їх чисельність зросла до 44 осіб. Подальше зростання контингенту іноземних аспірантів ускладняється обмеженою кількістю країн їх походження, а також колом спеціальностей за якими вони навчаються (спеціальності економічного спрямування та спеціальність «Медицина»). У 2022 році спостерігався конкурс не тільки на місця державного замовлення, але і конкурс на ліцензійні місця за окремими спеціальностями (Право, Стоматологія). Не зважаючи на зростання контингенту аспірантів, актуальною залишається проблема формування малокомплектних груп за майже половиною програм підготовки докторів філософії для дисциплін професійного спрямування.

У 2022 р. зріс і прийом до докторантури СумДУ (зараховано 17 осіб, у т.ч. 2 особи на місця, що фінансуються за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, у 2021 р. цей показник склав - 14 та 0 осіб відповідно). В цілому загальний контингент докторантів зріс на 5 осіб та складає 36 докторантів.

Враховуючи тенденції щодо змін контингенту здобувачів освіти, та керуючись необхідністю забезпечення подальшого покращення кількісних та якісних показників його формування, вчена рада Сумського державного університету постановляє:

1. Директорам інститутів, деканам факультетів, завідувачам випускових кафедр постійно вживати заходів щодо підвищення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг бакалаврських та магістерських освітніх програм (перегляду існуючих та започаткування нових) відповідних ліцензованих спеціальностей.

1.1. При цьому враховувати:

а) перспективи затребуваності фахівців на ринку праці у майбутньому з огляду на тенденції розвитку суспільства до неоіндустріалізації, впровадження концепції Індустрії 4.0, розвитку ІТ-технологій, вирішення екологічних проблем, що визначить найбільш затребувані професії (фахівці з робототехніки, 3D-друку, цифрового контенту, альтернативної енергетики; інженер-проектувальник різного профілю, біоінженер; проектувальник «розумного середовища»; екоаналітик; розробники технологій блокчейн, віртуальної або доповненої реальності; цифровий лінгвіст; біоінженер; біоінформатик; телехірург; ІТ – лікар; вчитель біології, математики тощо);

б) економічну обґрунтованість впровадження освітньої діяльності за програмою, а саме: прогнозоване збільшення контингенту студентів при наборі за новою програмою не за рахунок перерозподілу наявного контингенту абітурієнтів, а шляхом їх додаткового залучення в конкурентній боротьбі з іншими ЗВО або прийому випускників минулих років тощо;

в) відповідність кадрового складу та матеріально-технічних можливостей кафедри умовам акредитації за відповідною освітньою програмою;

г) необхідність формування привабливого іміджу спеціальностей (перегляду змісту освітніх програм) – «обличчя спеціальностей», зокрема для кожної освітньої програми використовувати відео-ролики «Трушно про мою спеціальність», які підготовлені медіа-центром та амбасадорами;

1.2. Забезпечити розширення практики проведення усіма без виключення кафедрами конкурсів, профільних шкіл, гуртків та інших заходів щодо підвищення іміджу університету та популяризації відповідних спеціальностей, пошук інших форм участі кафедр у профорієнтаційній роботі;

2. Органам студентського самоврядування розширити практику залучення активних студентів до проведення профорієнтаційних заходів як на базі університету, так і в школах та коледжах, ведення сторінок в соціальних мережах тощо.

3. Директорам медичного інституту та інституту права, директору центру підготовки кадрів вищої кваліфікації (ЦПКВК), завідувачам випускових кафедр вжити заходів щодо збільшення ліцензійних обсягів за спеціальностями, за якими у 2022 р. спостерігався конкурс осіб, які виявили бажання навчатись за рахунок коштів фізичних осіб (спеціальності “Фізична терапія, ерготерапія” (магістратура), “Право”, “Стоматологія” (аспірантура)).

Термін виконання - 15.12.2022 р.

4. Випусковим кафедрам провести до 15.12.2022 року аналіз конкурсних показників, котрі згідно «Положення про критерії розміщення державного замовлення на підготовку магістрів для ЗВО, які знаходяться у сфері управління МОН України» визначають обсяги держзамовлення підготовки в магістратурі. При цьому постійно вивчати досвід інших ЗВО, що мають вищі показники за аналогічними спеціальностями, та вживати заходів щодо зростання показників спеціальностей, за якими проводиться підготовка фахівців в СумДУ.

5. Директору департаменту доуніверситетської освіти та профорієнтаційної роботи (ДДО) Мерзлякову Ю.С. та відповідальному секретарю приймальної комісії Рою І.О. проаналізувати активність випускових кафедр в профорієнтаційній роботі та надати до 01.12.2022 р. до ректорату пропозиції щодо встановлення кількісних індикаторів такої активності.

6. Директорам/деканам спільно з завідувачем кафедри іноземних мов Таценко Н.В. та директором ДДО Мерзляковим Ю.С. вжити заходів щодо підвищення рівня володіння іноземними мовами випусників бакалавратури, зокрема: у термін до 15.12.2022 р. провести тестування студентів 4 курсу на університетській онлайн платформі пробного ЄВІ. Надати рекомендації щодо навчання на курсах підготовки до складання ЄВІ, у т.ч. за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб

7. Постійно розширювати профорієнтаційну роботу з різними категоріями потенційних вступників до аспірантури, зокрема випускниками магістратури СумДУ (тими, що мають рівень наукової активності “середній” та вище) та інших ЗВО; працівниками інших ЗВО, що не мають наукового ступеня та не мають можливості вступити в аспірантуру за місцем роботи; представниками керівного складу підприємств, установ, органів державної влади, які мають багатий практичний досвід тощо.

Відповідальні – завідувачі кафедр, директори інститутів, декани факультетів, директор ЦПКВК Бойко А.О., начальник НТСА Уткіна М.С.

8. З метою розширення контингенту та географії іноземних студентів та аспірантів забезпечити ефективне функціонування оновлених англomовних сайтів ЦПКВК та департаменту міжнародної освіти (ДМО) з постійно поновлюваним інформативним контентом та активним представленням усіх освітньо-професійних та освітньо-наукових програм. Розробити та забезпечити поширення серед фірм-партнерів СумДУ рекламної інформаційної продукції щодо програм підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії, зокрема англійською мовою.

Відповідальні – директори інститутів, декани факультетів, завідувачі кафедр, директор ЦПКВК Бойко А.О., директор ДМО Божко М.О.

Термін виконання – постійно.

9. З метою розширення контингенту студентів та аспірантів за рахунок громадян інших держав проводити системну роботу щодо пошуку можливостей міжнародної акредитації освітніх програм підготовки бакалаврів, магістрів і докторів філософії й організовувати співпрацю з відповідними організаціями; активізувати роботу із забезпечення можливості викладання усіх навчальних дисциплін на третьому (освітньо-науковому) рівні англійською мовою.

Відповідальні – проректор з НПР Школьник І.О., директори інститутів, декани факультетів, завідувачі кафедр, директор ЦПКВК Бойко А.О.

Термін виконання – постійно.

10. ДДО, Центру заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання (ЦЗДВН) до 01.12.2022 р. подати до затвердження в ректорат план заходів щодо організації

роботи з набору студентів за всіма освітніми ступеннями та формами здобуття освіти у 2023 р. При цьому, крім іншого, врахувати необхідність:

а) пошуку сучасних форм профорієнтаційної роботи серед абітурієнтів з використанням усіх можливих онлайн ресурсів СумДУ;

б) постійної підтримки актуальної інформації щодо наявних спеціальностей, майбутніх та проведених заходів, можливостей працевлаштування тощо на офіційних сайтах інститутів/факультетів та випускових кафедр, в тому числі, узагальнення в розділі Абітурієнтам всієї інформації для вступників з посиланнями на сайти кафедр, сторінки у соціальних мережах, чати у месенджерах, телефони та контакти відповідальних осіб, презентаційні матеріали та відеоролики спеціальностей тощо;

в) обов'язкової наявності офіційної сторінки інститутів/факультетів та випускових кафедр у соціальних мережах Instagram та Facebook та постійне їх адміністрування;

г) використання месенджерів Viber та Telegram та створення у них груп для консультування класних керівників, абітурієнтів та їх батьків стосовно вступу до СумДУ;

д) розвитку загальноуніверситетської профорієнтаційної онлайн платформи abiturient.sumdu.edu.ua, яка має на меті надати кожному абітурієнту можливість створення власної майбутньої освітньої, спортивної, соціальної та культурно-мистецької траєкторії навчання з урахуванням його схильностей, здібностей та психологічних особливостей;

е) впровадження нових форм профорієнтаційної роботи, пов'язаних зі створенням на відкритих освітніх платформах (наприклад, examenarium.sumdu.edu.ua) короткотермінових курсів для школярів із загальних дисциплін з метою популяризації та знайомства зі спеціальностями;

є) розвитку онлайн платформ СумДУ zno.sumdu.edu.ua та evi.sumdu.edu.ua для проведення комп'ютерних тренувальних тестувань з предметів вступних випробувань, формування статистики та аналізу результатів тестувань;

ж) проведення у співпраці з Управлінням освіти і науки Сумської міської ради тренувальних комп'ютерних тестувань з предметів вступних випробувань для учнів усіх шкіл міста в онлайн форматі на платформі zno.sumdu.edu.ua;

з) розширення онлайн технологій проведення занять в системі підготовки до вступних випробувань учнів ЗЗСО з віддалених районів Сумської області та інших областей, здобувачів освіти закладів професійної освіти, студентів закладів фахової передвищої освіти;

и) розширення співпраці з відділами освіти районів та територіальними громадами щодо проведення дистанційних тренувальних вступних випробувань та організації онлайн занять з підготовки до вступних випробувань, в тому числі, для вступників з особливо небезпечних територій;

і) активного залучення органів студентського самоврядування та амбасадорів СумДУ до профорієнтаційної роботи за місцем проживання студентів, насамперед, за межами Сумської області;

Відповідальні – проректор з НПР Бріжатий О.В., директор ДДО Мерзляков Ю.С., директор ЦЗДВН Мелейчук С.С.

11. Директорам фахових коледжів СумДУ підвищити рівень підготовки випускників підпорядкованих закладах фахової передвищої освіти (ЗФПО) до складання вступних випробувань, директору ДДО Мерзлякову Ю.С. спільно з начальником навчально-організаційного відділу з роботи в позабазових структурних підрозділах Рубаном А.І. посилити контроль за рівнем підготовки випускників, тому числі шляхом проведення контролю знань за механізмами пробного вступного випробування.

12. Враховуючи реалії ринку праці та конкурсну ситуацію серед абітурієнтів під час вступних компаній останніх років, рекомендувати приймальній комісії університету при підготовці до затвердження вченою радою університету проекту Правил прийому до СумДУ на 2023 р. та формуванні пропозицій щодо плану прийому за держзамовленням не оголошувати прийом на навчання у 2023 р. за акредитованими спеціальностями (акредитованими освітніми програмами) та формами здобуття освіти, які не мають популярності серед абітурієнтів або програють конкуренцію на ринку освітніх послуг іншим ЗВО, що за результатами прийому останніх 3-х років призводить до формування малокомплектних груп, які не мають поповнення на старших курсах бакалавратури за рахунок прийому осіб на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра та/або абітурієнтів з числа іноземних громадян.

13. Продовжити профорієнтаційну роботу у ЗФПО всіх регіонів України, а саме:

- розширити перелік ЗФПО, в яких проводиться активна профорієнтаційна робота щодо вступу на відповідні спеціальності університету на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалаврата;
- доручити проведення профорієнтаційної роботи у відповідних ЗФПО випусковим кафедрам у відповідності до фактору спорідненості спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у цих навчальних закладах та відповідними кафедрами університету;
- запропонувати форми мотивації представників ЗФПО щодо залучення їх до профорієнтаційної роботи СумДУ на базі цих закладів.

Відповідальні: проректор з НПР Бріжатий О.В., директори інститутів, декани факультетів, директор ЦЗДВН Мелейчук С.С., директор ДДО Мерзляков Ю.С.

Термін виконання: постійно.

14. Розробити та подати на затвердження ректорату плани профорієнтаційних заходів щодо популяризації та збільшення зацікавленості у студентів університету в навчанні за паралельною освітою.

Відповідальні: директор ЦЗДВН Мелейчук С.С., заступники директорів інститутів, деканів факультетів з заочно-дистанційної форми навчання
Термін виконання: до 31.03.2023 р.

15. Вжити заходів щодо поширення дистанційної форми навчання, а саме:

- завідувачам кафедр, директорам інститутів та деканам факультетів організувати забезпечення у повному обсязі україномовними дистанційними курсами освітніх програм у відповідності до навчальних планів дистанційної форми навчання на поточний навчальний рік;
- для збільшення контингенту студентів-іноземців завершити розробку дистанційних курсів англійською мовою за наступними освітніми програми: економіка і бізнес (ОР бакалавр), банківська справа (ОР бакалавр), менеджмент (ОР бакалавр), бізнес-адміністрування (ОР магістр), маркетинг (ОР бакалавр та магістр), інформатика (ОР бакалавр та магістр), інформаційні технології проектування (ОР бакалавр та магістр), технології машинобудування (ОР магістр), обладнання хімічних виробництв і підприємств будівельних матеріалів (ОР магістр), енергетичний менеджмент (ОР магістр), міжнародні економічні відносини (ОР бакалавр);
- акцентувати увагу на зручності та доступності навчання за дистанційною формою осіб з особливими потребами.

Відповідальні: директори інститутів, декани факультетів, завідувачі кафедр, директор ЦЗДВН Мелейчук С.С.,
Термін виконання: до 31.12.2023 р.

16. Культурно-мистецькому центру, спортивному клубу продовжувати роботу щодо залучення шкільної молоді до культурно- та спортивно-масових заходів, занять в спортивних секціях та мистецьких гуртках, що проходять на базі СумДУ (у тому числі з використанням онлайн-технологій), та спільно з департаментом доуніверситетської освіти та профорієнтаційної роботи вжити заходів щодо збільшення частки осіб цієї категорії учнівської молоді, які навчаються на курсах СумДУ з підготовки до ЗНО.

Відповідальні – проректори з НПР Король О.В. і Бріжатию О.В., директор ДДО Мерзляков Ю.С.

Термін виконання - протягом року.

Схвалено вченою радою СумДУ.
 Протокол №5 від 17 листопада 2022 р.

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Секретар

Анатолій РУБАН